

אורות השבת

גליון מס' **1073**

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

מסכת אבות
פרק ד'

פרשת השבוע
בהר

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

עץ חיים היא למחזיקים בה

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם קל עץ מאכל...
(ויקרא כה, ב)

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, הדא הוא דכתיב (משלי ג, יח)
עץ חיים היא למחזיקים בה. (מדדש רבה ויקרא כה, ב)

דרשה זו היא בגדר מדרש פליאה, שכן היכן נרמז בפסוק זה ענין תומכי התורה, עד שדרשו ממנו 'הדא הוא דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה'. ברם לכשנתבונן בגדרי זכויות תומכי התורה ומהיכן הם נוטלים את שכרם, נראה שיסוד גדול ביקש המדרש לרמז בפסוק זה.

הנה כבר הארכנו במקום אחר, אודות מעלת תומכי התורה הלא המה נדיבי הלב ונתנו אל לבי לחקור, האם יכול האדם להקנות מזכויות תלמודו לאיש אחר.

איתא בגמ' (סוטה כא, א) עה"פ (שיר השירים ה, ז) אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה יבוא לו: 'מאי בזה יבוא לו, אמר ר' עולא, לא כשמעון אחי עזריה ולא כרבי יוחנן דבי נשיאה, אלא כהלל ושבנא. דכי אתא רב דימי אמר, הלל ושבנא אחי הווי - הלל עסק בתורה ושבנא עבד עייסקא. לסוף אמר ליה, תא נערוב וליפלוג, יצתה בת קול ואמרה, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בזה יבוא לו'. ופירש רש"י: 'שמעון אחי עזריה, תנא הוא במשנה קמייאת דזבחים, ולמד תורה על ידי אחיו שהיה עוסק בפרקמטיא כדי שיחלוק בזכות לימודו של שמעון, לכך הוא נקרא על שם עזריה אחיו. וכן רבי יוחנן למד על ידי הנשיא שהיה מפרנסו, עכ"ל. אך לעומתם, הלל למד תורה מתוך עוני, ושבנא אחיו שהיה עשיר לא השגיח בו כלל. ורק אחרי שראה עד כמה גדל הלל בתורתו, הציע לו, בוא ואחלוק את רכושי עמך ואתה תחלוק עמי את זכויותיך. ועל זה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'בזה יבוא לו'. הרי לפנינו מפורש, שאין לתומך חלק בזכויותיו של הלומד אלא מכאן ולהבא, אך למפרע אין לו חלק ונחלה בזכויותיו.

וזהו המקור לדברי רבנו ירוחם (נתיבי בסוף ח"ה) אשר פסק בזה הלשון: 'העוסק בתורה, קודם שיעסק יכול להתנות שיעסקו חבריו בסחורה ויטול חלק מלימודו כמו יששכר וזבולון. אבל אחר שעסק כבר ונתן לו חלק בשביל ממונו, אינו כלום, כדכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו וגו'. וזה ענין הלל ושבנא, כדאיתא בפרק היה נוטל (סוטה כא, א), עכ"ל. והובאו דבריו בבית יוסף (יו"ד סימן רמו פתח הסימן וכסופו). וזאת הלכה העלה הרמ"א (שם סעיף א), וזה לשונו: 'ויכול אדם להתנות עם חבריו, שהוא יעסק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו בשכר. אבל אם כבר עסק בתורה אינו יכול למכור לו חלקו בשביל ממונו שיתן לו, עיי"ש.

אך לעומתם, נראה לכאורה דרב האי גאון רוח אחרת עמו בזה. דהנה מצינו בשו"ת מהר"ם אלשאקאר (סימן קא) אשר יצא לידון, האם רשאי האדם למכור מזכויותיו לחבירו. והשיב בשם רב האי גאון: 'שדברים אלו דברי הבל שאין לסמוך עליהם, שכן איך יעלה על לב כי שכרו זה על מעשים טובים עשייה - יעבור לזה, והכתוב אומר (יחזקאל יח, כ) צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת הרשע עליו תהיה, עיי"ש.

ויש לתמוה, הרי הסכם יששכר וזבולון מפורש בתורה, כמאמר הכתוב (דברים לג, יח) 'שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך', וכן הוא אומר (משלי ג, יח) 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר'. ומזה למדו הפוסקים ובראשם הטור (יו"ד סימן ט) 'מי שאי אפשר לו ללמוד מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני טרדת הזמן, יספיק לאחרים הלומדים ותחשב לו כאילו הוא לומד בעצמו, עיי"ש. זאת ועוד, היאך נעלמו ממנו דברי תלמוד מפורשים, שיש זכות לתומכים בתורת הלומד, כדוגמת שמעון אחי עזריה ורבי יוחנן דבי נשיאה - המבואר בסוטה (שם). וכן דברי הגמ' (פסחים ג, ב) 'אמר רבי יוחנן, כל המטיל מלאי לכיס תלמידי חכמים, זוכה ויושב בבישיבה של מעלה, שנאמר (קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הספק'. וביותר יפלא, מדוע הטור והבית יוסף והרמ"א וכל הראשונים שפסקו כן, השמיטו דברי רב האי גאון הללו הנראה כחולק על דבריהם.

אלא שכבר הורונו המורים, שבמקום פליאה נשגבה, זהו האות שלא זכינו להבין עומק המאמר. דהנה יש להעיר על חלוקת הפוסקים, מדוע רק מי שתמך בלומד בתחילת תלמודו זוכה ליטול שכרו, אבל מי שבא לחלוק עמו בשכרו אחרי שכבר למד - אינו כלום. הרי אדרבה איפכא מסתברא, שכן בשעה שהתחיל ללמוד עדין לא בא השכר לעולם, והלכה פסוקה היא בתלמוד 'שאיין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם' (נבאמת הירואה יראה לכה פוסקים שערערו על תוקף הסכם יששכר וזבולון מטעם זה, עיין בשו"ת משיב דבר חלק ג סימן די להגאון הנצי"ב, ועוד). מה שאין כן לגבי הבא לחלוק עמו בשכרו אחרי שכבר למד, שכבר בא השכר לעולם. ועל כרחך צריך לומר, שאין כאן ענין של 'העברת זכויות' מחלקו

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

השמים פתוחים

כתב הזוהר הקדוש בשבוע של ל"ג בעומר ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי זיע"א יוצא כרוז בשמים ומכריז: כל שערי שמים פתוחים ומי שרוצה יזדוץ ויכנס מטרם שינעלו את השערים. ובקהילות החסידיות לא אומרים תחנון בשבוע הזה מטעם "השמים פתוחים". מבאר האדמו"ר ה'נתיבות שלום' מסלוניס זיע"א זה כמו תפילת נעילה שאומרים, "פתח לנו שער בעת נעילת שער". הקב"ה פותח שער מיוחד ונעלה ביותר בכל השבוע של ל"ג בעומר. אומר האדמו"ר ה'שר שלום' מבעלו זיע"א מעלתו המופלאה של יום ל"ג בעומר כמו יום הכיפורים. וכן ל"ג בעומר הוא כמו פורים, כי בכל שנה באותו יום בשבוע שיחול פורים, אותו יום בשבוע יחול גם כן ל"ג בעומר, והוא עת רצון גדול ונורא למעלה וכל הפושט יד בתפילה ובתחינה לשמים נותנים לו בזכות רשבי"ן.

בברכת לבת לילוב ומוקד

הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סוחקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	4:12	4:11	4:11	4:10	4:10	4:10	4:09
זמן טלית ותפילין	4:20	4:19	4:19	4:18	4:18	4:18	4:17
זריחה - תחילת הכחמה	5:45	5:44	5:44	5:44	5:43	5:43	5:43
סיו"ק"ש לדעת מג"א	8:25	8:24	8:24	8:24	8:24	8:24	8:24
סיו"ק"ש להנצי"ב והגר"א	9:07	9:07	9:07	9:06	9:06	9:06	9:06
סיו"ק"ש ברובת ק"ש	10:17	10:17	10:17	10:17	10:17	10:17	10:17
חצות יום וזליחה	12:38	12:38	12:38	12:38	12:38	12:38	12:39
סמחה גדולה	13:14	13:14	13:14	13:14	13:14	13:14	13:15
סוף המנחה	18:28	18:28	18:29	18:29	18:30	18:30	18:31
סקיעה	19:39	19:40	19:41	19:41	19:42	19:42	19:43
צאת הכוכבים	19:56	19:57	19:57	19:58	19:58	19:59	20:00

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: **בהר**
הפטרה: **ויאמר ירמיהו**
כניסת השבת: **19:18**
יציאת השבת: **20:10**
רבנו תם: **21:04**

אורות הפרשה

מטרת ההשבתה

כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). מבאר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב זיע"א אל יעלה על דעתך ששביית הארץ נועדה להשביח את האדמה. התורה מדגישה "ושבתה הארץ שבת לה" ההשבתה היא לשמו יתברך, כפי שציווה אותנו.

שפע פרסה

והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך" (כה, ו). מבאר ה'פרפראות לתורה' כשם שיום השבת מרעיף שפע רב לכל ששת ימי המעשה, כך שנת השמיטה מרעיפה שפע ברכה לשש שנות עבודת האדמה שאחריה. רמז לדבר מצינו בכתוב "והייתה שבת הארץ לכם לאוכלה".

עבודה ולא בטלה

'שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה' (כה, ג). מבאר ה'הדרש והעיון' "שש שנים תזרע שדך" הוא כעין הציווי "ששת ימים תעבוד". בשעה שהתורה מזהירה על שבייתה ממלאכה בשבת, היא רומזת שאל לאדם ללכת בטל בששת ימי המעשה. גם במצוות שמיטה התורה מזהירה שהאדם ישבות ממלאכה רק בשנה השביעית, אבל בשאר השנים מחובתו לעבוד, ואז "ואספת את תבואתה".

ילד יספתי

כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). מבאר הרבי "כי תבואו אל הארץ" כשזוג צעיר נכנס לארץ הפרטית שלו, ומקים משפחה, הצעד הראשון הוא "ושבתה הארץ שבת לה" מיד עם לידת ילד יש להשתדל שהוא יהיה ילד 'שבתי', משוחרר מדאגות של ענייני חול, וכל כולו מוקדש לתורה ולקדושה.

לחוש את העני

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית' (כה, ב). מבאר ה'צרור המור' מי שיש לו שדות וכרמים, נחלות ואחוזות, אינו חש את מצוקת העני. לכן ציווה הקב"ה על שנה של שמיטה, כדי שגם העשיר ירגיש את טעמו של המחסור ויחוש במצוקתו של העני, וישא עיניו לשמיים בחרדה "מה נאכלי" כך יתעוררו בליבו רגשי רחמים על העני.

דאגה מיד

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית' (כה, ב). מבאר ה'שערי שמחה' והלוא בשנה השביעית עדיין יש תבואה שגדלה בשנה השישית, ומה פשר השאלה "מה נאכל בשנה השביעית", אלא דרך העולם, שאם אדם יודע שמחר יפסק מקור מחייתו, הוא מרגיש כבר היום את המחסור. לכן כאשר יפסיקו לזרוע בשנה השביעית, הדאגה תתחיל מיד, ושאלת "מה נאכלי" תעמוד בכל חריפותה.

לעורר אמונה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית' (כה, ב). מבאר המגיד ממזריטש זיע"א אף על פי שעצם השאלה "מה נאכלי" מעידה כי האמונה נפגמה, סגולתה של מצוות השמיטה, שהיא עצמה אמונה, לעורר מחדש את השפע "וציווית את ברכתי לכם".

ציווי ליחיד

כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). מבאר ה'עיתוי תורה' היובל נוהג רק בזמן שכל השבטים חיים בארץ ישראל, כמבואר בגמרא (ערכין לב): "משגלה שבת ראובן ושבת גד וחצי שבת המנשה - על-ידי סנחריב - בטלו יובלות, לכן נאמרה פרשת יובל בלשון רבים, כי היא נאמרה לכל קהל ישראל. ואולם בשמיטה הדין הוא שאפילו נשאר רק יהודי אחד בארץ, הוא חייב בשמיטה. לכן הפרשה נאמרה בלשון יחיד.

שלא לשקוע בארציות

כי תבואו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). מבאר הרבי "כי תבואו אל הארץ" כשאדם מסתדר בחיים ומתחיל לעסוק בעניינים ארציים ועובדין דחול, "ושבתה הארץ שבת לה" עליו לדעת כי הכוונה והמטרה של התעסקות זו הן רוחניות וקדושה. ואז מובטח לו שלא ישקע בארציות ובחומריות, אלא אף יצליח להחזיר אור ותוכן רוחניים גם בענייניו הגשמיים.

תכלית השבת והשמיטה

ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). מבאר ה'הדרש והעיון' מפרש רש"י לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית. תכלית השבת אינה לעסוק בה דברי הבל, אלא להשתלם בתורה ובדעת, במידות ובמוסר. זה גם עניינה של שנת השמיטה, והדבר נרמז במילים "כמו שנאמר בשבת בראשית", היינו שתכלית ומטרה אחת לשתיהן.

אורות הכשרות

של ישכר לחלקו של זבולון, אלא יש כאן שכר נפרד שהקב"ה נותן למי שמסייע לחבירו ללמוד תורה - 'כאילו הוא לומד בעצמו' (כלשון הטור), מפני שבלעדיו לא היה יכול ללמוד תורה. מה שאין כן לגבי מי שבא לחלוק בשכרו של מי שכבר למד תורה בכוחות עצמו - 'בוז יבוז לו', שכן מהיכן יטול שכרו: אם מצד 'עצם הלימוד', הרי אין לו בו חלק כלל. ואם מצד 'יכולת הלימוד', הרי שאין בכוח הלומד להקנותם כמאמר הכתוב 'צדקת הצדיק לו תהיה', והבן.

ומעתה סרה תלונת רב האי גאון מכל וכל, שכן לאו בהעברת זכויות עסקינן הכא אלא בשכר נפרד שהקב"ה מעניק למי שמסייע ביד חבירו ללמוד תורה, וכדפי'. אשר על כן, ברור ופשוט שגם רב האי גאון מודה לכל הפוסקים הנז"ל, וחלילה לנו מלומר שנעלם מעינו הבדולח דברי תלמוד מפורשים. ולא הניף ידו לכתוב 'שדברים אלו דברי הבל שאין לסמוך עליהם', אלא במי שבא לקנות מזכויות חבירו מבלי שיש לו חלק בגוף עשייתם. ודע שכל זה מדוקדק הדק היטב, הן בלשון כל הפוסקים הנז"ל והן בלשון רב האי גאון, עיין עליהם.

ובזה יאירו דברי רבינו הגדול בעל היבוע אומר זצוק"ל (חלק ז' י"ד סימן יז), אשר העלה בשם רבים מהפוסקים, שאין בהסכם ישכר וזבולון כדי לפגום בשכרו של התלמיד חכם, עיי"ש. ולדברינו נוחא, שכן הוכחנו בעליל שאין בהסכם זה משום העברת זכויות זה לזה כלל ועיקר, אלא שכר נפרד הוא שנותן הקב"ה למי שמזיל מכספו כדי לאפשר לתלמיד חכם ללמוד תורה. וכעין זה ממש כתב החיד"א (בספרו מדבר קדמות) אודות זכות האשה שנטלת חצי משכר לימוד בעלה כמבואר בגמ' (סוטה כא, א), וזה לשונו: 'יאלם אני בעניי מצאתי לאחר צמיחתו, אינו כלום, אלא ינוכה לאשת תלמיד חכם שכר שיעור החצי מתורת התלמיד חכם, ולא ינוכה מהתלמיד חכם מאומה', עיי"ש.

ואפשר שזה עומק כוונת המדרש הנזכר בפתח דברינו, במה שלמד מהכתוב 'ונטעתם כל עץ מאכלי' - הדא הוא דכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה. והכי פירושו: כשם שאי אפשר לאדם ליהנות מפירות העץ מבלי שעמל וטרח קודם לכן בנטיעתו וכו', כך אי אפשר למחזיקי 'עץ החיים' ליהנות מפירותיו - אלא אם כן היו שותפים קודם לכן בנטיעתו. אבל כל שבא לחלוק בפירותיו לאחר צמיחתו, אינו כלום, והבן.

כלל העולה מכל האמור: המחזיק ביד תלמיד חכם כדי שיעסוק בתורה, אמנם אינו נוטל כלום משכר תלמודו, מכל מקום מעלה עליו הכתוב 'כאילו הוא למד בעצמו' (בכל מה שלמד התי"ח), עין גבללו זכה התי"ח לעסוק בתורה. במה דברים אמורים, כשהיה התלמיד חכם זקוק לתמיכתו לצורך לימודו, אבל כל שנתן לו ממון לאחר שכבר עסק בתורה, אין לו אלא שכר של צדקה וחסד. ויש לדון, באופן שתמך בו (קודם שיעסוק בתורה) בפחות מכדי שיעור פרנסתו, או כשהתלמיד חכם לא היה צריך כלל לפרנסתו: האם מקבל שכר כמי שלמד חלק מתורתו, או דילמא אין לו אלא שכר של צדקה וחסד, וצ"ע.

בברכת למה ללמוד ומבורך
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית
לשכת רב העיר
באר שבע

אזהרה חמדה

הואיל ולייל ל"ג בעומר יחול השנה
במוצאי שבת קודש הקרוב "פרשת בהר"

**יש חשש גדול לחילולי שבת ע"י נערים המכינים
מדורות לפני יציאת השבת.**

הננו קוראים לכל רבני וגבאי בתי הכנסת בעיר
להזהיר גדולים על הקטנים בדרשותיהם
בשבת זו - לבל יחללו ח"ו את
כבודו של רשב"י זיע"א
ע"י חילול שבת קודשית ותפארתית.

**ולכן רצוי להדליק את המדורות
ביום ראשון**

"ולמזהיר ולזוהר שלומים תן כמי זוהר"
וע"ז באעה"ח בברכת השבת

הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות בשר וחלב - ג'

ש. האם היתר זה נוהג אפילו לכתחילה, או רק בדיעבד. ומהו גדר דיעבד לענין זה?

ת. נחלקו הפוסקים בדעת השו"ע, האם היתר נותן טעם בר נותן טעם נוהג גם לכתחילה או רק בדיעבד, ולפי הנראה אין להתיר אלא בדיעבד אבל לכתחילה אסור לגרום נ"ט בר נ"ט. וגדר דיעבד לענין זה הוא, כשכבר עלו או נתבשלו הדגים בקדרה של בשר. לפיכך אע"פ שעדיין לא נתערבו בחלב, מותר לכתחילה לאוכלן עם החלב.

ש. האם היתר זה נוהג רק באיסור בשר וחלב, או גם בשאר איסורים?
ת. כאמור היתר זה נוהג רק בנ"ט בר נ"ט דהיתרא כלומר בשר וחלב, מפני שכי"א בפני עצמו מותר. אבל בשאר איסורים, אין נוהג כלל היתר זה ובאיסורים הם עומדים עד שיתבטלו כדין.

ש. מה דעת הרמ"א בדין נותן טעם בר נותן טעם?

ת. כל האמור לעיל הוא בדעת השו"ע, אך הרמ"א מחמיר בכל זה, וזאת תורת העולה מדבריו בכל השאלות הנז"ל: אפשר שלא התירו חכמים נ"ט בר נ"ט אלא משום דמסתמא אין בו טעם, לפיכך אין להתיר לכתחילה אלא בדרך עירווי אבל לא בדרך בישול וצלי, ואצ"ל כשמרגיש בפועל את טעם האיסור. ומיהו בדיעבד יש להתיר בכל גוונא, כל שכבר נתערב בחלב. מלבד מאכלים חריפים שאסורים אפילו כשכבר נתערבו בחלב, משום שאגב חריפותם אנו מחשיבים את טעמם כאילו האיסור בעין. ואצ"ל שכך הוא הדין, גבי סכין בשרי בן יומו שחתך בו צנון או בצל - שאסור לאוכלם בחלב אפילו שכבר נתערבו יחדיו. בד"א בנ"ט בר נ"ט דהיתרא דהיינו בשר וחלב, אבל בשאר איסורים אין נוהג כלל היתר זה, כמבואר לעיל בדעת השו"ע.

ש. מה גדרי האיסור של פת שנילושה בחלב?

ת. אין לשין עיסה בחלב, שמא יבוא לאוכלה עם הבשר. ואם לש, כל הפת אסורה אפילו לאוכלה לבדה. בד"א כשהיו החתיכות גדולות, אבל כל שהיו החתיכות קטנות באופן שיכול לאוכלן כל אותו היום, הרי זה מותר אע"פ שלא עשה בהם שום שינוי. ואם עשה בהם שינוי הניכר, הרי זה מותר אפילו בחתיכות גדולות.

ש. האם מותר ללוש מעט חלב בעיסה באופן שנתבטל בששים?

ת. לדעת רבים מן הפוסקים, מותר לכתחילה ללוש חלב בעיסה, כל שהיה החלב מועט באופן שיש בעיסה ששים כדי לבטלו. וכן נראה עיקר ההלכה. אך יש מי שהחמיר בזה. ועכ"פ לדברי הכל אין להתיר אא"כ ברור שיש בעיסה ששים כנגד החלב, ועל הטעם לחוד אין לסמוך. לפיכך אם ידוע שיש בו יותר מאחד מששים חלב, אין להקל כלל אע"פ שאין טעם חלב בפת.

ש. האם שינוי שנעשה בצורת הפת לאחר אפייתו מועיל כדי להתירו?

ת. שינוי שנעשה בצורת הפת לאחר אפייתו, אינו מועיל כדי להתירו, מפני שכבר נאסר הפת.

ש. האם היכר שעל גבי האריזה מועיל להתיר פת שנילושה בחלב?

ת. כאמור אין מועיל שינוי הניכר בפת כדי להתירו אא"כ נעשה קודם אפייתו, אבל לאחר אפייתו אין מועיל בו שום שינוי ואצ"ל שאין מועיל שינוי שע"ג האריזה כגון כיתוב או ציור כד חלב וכדו', מפני שכבר נאסר הפת.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל

הילולא דצדיקייא רבי מאיר בעל הנס זיע"א

בעל הנס

מסופר במסכת ע"ז דף י"ח: ברוריה אשתו של רבי מאיר הייתה בתו של התנא הקדוש רבי חנניא בן תרדיון. בשעת השמד תפסו מלכות הרשעה את רבי חנניא בן תרדיון כשהוא מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה ודנוהו למוות אכזרי בשריפה ואת אשתו להריגה ואת בתו אחותה של ברוריה לישב בבית הסוהר של בזויים ושפלים. פנתה ברוריה לרבי מאיר ואמרה לו גנאי הוא לי שתשב אחותי הצדקת בבית סוהר נורא זה. לקח רבי מאיר עמו סכום אדיר של שלושה קבין של דינרי זהב ומסר אותם לשומר בית הסוהר ואמר לו הא לך שלושה קבין של דינרי זהב, חצי יהיה לך וחצי תשחד בו את אנשי הביקורת. אמר לו השומר, וכשיכלו הדינרים מה אעשה, הרי יעלו אותי לגרודם. אמר לו רבי מאיר, אלמד אותך סגולה בדוקה ומונסה שתאמר אותה ותינצל והיא "אלהא דמאיר ענני". אמר לו השומר ואיך אדע שסגולה זו מועילה ומצילה? אמר לו רבי מאיר, בבקשה הבה ונבדוק. הנה לפנינו כלבי השמירה עזי נפש הנוראים של בית הסוהר שאוכלים בני אדם. נכנס רבי מאיר לשם והתגרה בהם. הרים צרור אבנים וזרק עליהם. התנפלו עליו הכלבים בחמת זעם. הזדרז רבי מאיר ואמר "אלהא דמאיר ענני" והנה לפתע תיכף נרתעו הכלבים לאחוריהם והניחוהו. כשראה זאת השומר הסכים ושיחרר אותה. לימים נשמע הדבר למלכות וגזרו על השומר מוות בתליה. כשהעלוהו לגרודם וכרכו את החבל על צווארו מיד הזדרז השומר ואמר "אלהא דמאיר ענני". והנה לתדהמת התליינים נקרע החבל וכך קרה כמה פעמים אפילו שהביאו חבלים חדשים וחזקים. שאלוהו התליינים בפחד איזה כישוף אתה עושה כשאתה ממלמל. סיפר להם השומר את כל המעשה עם רבי מאיר. המלכות הרשעה רתחה מזעם ופתחו במרדף לתפוס את רבי מאיר, וחקקו את דמות דיוקנו של רבי מאיר על פיתחה של רומי והכריזו פרס כספי גבוה על תפיסתו. פעם אחת זיהו אותו הולך ברחוב רדפו אחריו לתופסו. מיד ברח רבי מאיר לתוך מסעדה של גויים וטבל את אצבעו בתבשיל שהיה שם של נבלות וטרפות ומצץ את אצבעו השנייה. אמרו הרודפים, כנראה זה אינו רבי מאיר שהרי רבי מאיר אינה אוכל מתבשילי גויים והרפו ממנו ואז יצא משם ברח מהם וניצל.

שלום בית

מסופר בירושלמי מסכת סוטה פ"א ה"ד: רבי מאיר היה יושב ודורש בקבלת שבת - בליל שבת בבית הכנסת והאריך מאד בדרשתו. הייתה שם אשה אחת שהמתינה ושמעה עד שסיים וכשבאה לביתה מצאה שהנר כבר כבה. אמר לה בעלה בכעס היכן היית עד עכשיו? אמרה לו, בדרשתו של התנא הקדוש רבי מאיר. אמר לה בעלה בזעם, תצאי מהבית ואין לך כניסה לבית עד שתרוקי בפניו של הרב הדורש. יצאה האשה מביתה, ישבה בצער בחוץ ולא ידעה את נפשה מה לעשות. אמרו לה שכנותיה, בואי נלך איתך אצל הדרשן. צפה רבי מאיר ברוח הקודש את כל המעשה וכשהגיעו אליו עשה את עצמו כאילו תקפו כאב נורא בעיניו ופנה אליהן בבקשה. אולי יש ביניכן אשה היודעת את חכמת הלחישה והרקיקה לתוך העין כדי שעיני יתרפאו? אמרו לה שכנותיה הנה יש לך הזדמנות, לכי את לחשי לו ורקקי בתוך עיניו ותהיי מותרת לבעלך. כשהתקרבה אל רבי מאיר התייראה מפניו ואמרה בחיל ורעדה, רבי קדוש, האמת שאין אני יודעת חכמה זו ללחוש לעין. אמר לה אף על פי כן אני מרגיש שבך תלוי רפואתי בבקשה רוקי בעיני שבע פעמים. לאחר שרקקה בפניו שבע פעמים אמר לה רבי מאיר לכי אמרי לבעלך אתה אמרת לירוק בפני הדרשן פעם אחת ואני רקקתי שבע פעמים. לאחר שהלכה לביתה שאלוהו תלמידיו את רבי מאיר מדוע נתן רבינו לבזות את התורה כל כך הרי היינו מביאים את בן הבליעל הזה ומלקים אותו על חוצפתו. אמר להם רבי מאיר וכי כבודו של "מאיר" גדול יותר מ"כבוד קונו". ומה אם בפרשת סוטה ציווה הקב"ה ששמו שנכתב בקדושה ימחה על המים שבביל להטיל שלום בית בין איש לאשתו, כבודו של "מאיר" לא כל שכן

זכות התה"ק תגן בעדכם ובעד כל עם ישראל
אמן ואמן

הבעש"ט ושירת המלאכים

היה זה באחת משבתות הקץ. אל חצרו של רבי ישראל בעש"ט הגיעו המוני חסידים ותלמידים. בין הבאים היו כמה מהמובחרים שבתלמידיו, ובהם המגיד ממזריטש והגאון מפולנא. אך לצידם של אריות אלה וחבריהם, נכחו באותה שבת גם המוני חסידים פשוטים הרבה יותר. עובדי אדמה, בעלי מלאכה, מגדלי בהמות וסוחרים.

בימים ההם הווגה הייתה בקהילות ישראל חלוקה למעמדות. בראש הסולם ניצבו תלמידי החכמים והלמדנים, ובתחתיתו הבורים ועמיהם הארצות. כל קהילה הייתה מאוגדת בנפרד – קהילת הסנדלרים, קהילת הנפחים וכך הלאה – כדי למנוע "חליה" ערבוב בין המעמדות. גישתו של הבעש"ט הייתה הפוכה. הוא סילק את המחיצות בין המעמדות. לא אחת אף היה שולח את תלמידיו המובחרים ליהודים פשוטים כדי שילמדו מהם מידות טובות.

אבל באותה שבת הייתה התנהגותו של הבעש"ט יוצאת דופן. נראה היה כאילו הוא מתאמץ בכל כוחו להפגין את חיבתו כלפי הפשוטים שבתלמידיו.

הסדר בחצר הבעש"ט היה, שכל הבאים הורשו להטב עמו רק בשתי הסעודות הראשונות. לסעודה השלישית הורשו להיכנס המובחרים שבחבורה בלבד, אשר כונו ה'חבראי קדישא'. בסעודה זו היה הבעש"ט מרצה לפני תלמידיו הגאונים בדבריתורה עמוקים ונשגבים, שלא כל אוזן הייתה ראויה לשמועם.

כבר בסעודת ליל שבת ניכר היה החידוש בהתנהגותו של הבעש"ט. הוא האיר מים כלפי האנשים הפשוטים במיוחד. לאחד מזוג את שארית היין שנתרה מכוסו לאחר הקידוש. לשני הגיש את כוסו הפריטש כדי שיקדש בה. לכמה מהם פרס בעצמו מן החלות, הגיש בידך 'מוציא', ולאחרים מונחות בקערותיו. במשך כל הסעודה הפגין כלפיהם קירבה יוצאת דופן. וכך היה גם בסעודה השנייה שלמחרת.

ה'חבראי קדישא' עקבו אחר התנהגות רבם וביקשו לרדת לסוף כוונתו. איראפשר לומר כי היה זה אחרי רבם, חלילה, אך לא נעדרה מליבם מידה מסוימת של תמיכה.

לקראת הסעודה השלישית התכנסו כל בני ה'חבראי קדישא' סביב שולחן של הבעש"ט. לעומת זאת, היהודים הפשוטים פרוש לבית המדרש. לא הייתה בליבם כל תרומת של שאינם מומנים לסעודה השלישית. הם הכירו בערכם וידעו כי אין הם ראויים להשתתף בהתועדות זו. ישבו אפוא בבית המדרש ופתחו באמירת תהילים.

ה'חבראי קדישא' חשו בסעודה השלישית התרוממות רוח. בבת אחת נמחו מליבם כל רגשות התמיהה מהסעודות הקודמות. כעת היה הרבי רק שלהם. כמנהגם פתחו בשיר ובניגון שהיה מעין הכנה לאמירת התורה מפי רבם. הבעש"ט הצטרף אף הוא לשירתם. לפתע

הילולא דצדיקייא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

רבבות נשמות נתקנים בהדלקה לכבוד רשב"י
כתב ה"בני יששכר". ההדלקה בלי"ג בעומר בא לרמוז על אורה של תורה שהתגלה ביום זה תורתו של רשב"י. ל"ג בעומר הוא יום שגם נולד וגם נפטר רשב"י. **כתב האדמו"ר רבי אהרן מקארלין זיע"א**: כמו שהקב"ה לכל - כך הרשב"י לכל. **כתב בספר "פסל מירון"**: מקובל בידי צדיקי וחסידיו הארץ הקדושה כי נשמתו של התנא האלוקי רשב"י נתנוסס על ההדלקה לכבודו. **כתב האדמו"ר רבי אברהם יעקב מסאדיג'רה זיע"א**: כי ביום ל"ג בעומר בזמן הדלקת המדורות לכבוד התנא האלוקי רשב"י מקבלים רבבות נשמות ישראל את תיקונם והוא עת רצון ושמחה גדולה בכל העולמות ועל כן מרבים בהלקת נרות ומדורות לכבוד רשב"י.

רשב"י עומד על ציונו ומברך את כל הבאים

אמר הא"י הקדוש זיע"א: ביום ל"ג בעומר עומד התנא הקדוש רשב"י על ציונו הקדוש במירון ומברך לכל אחד ואחד הבאים שמה לשמוח בשמחת הילולא. **מסופר על ה"אור החיים" הקדוש זיע"א**: שבל"ג בעומר היה עולה לציון הקדוש במירון ואומר ברעדה: "היאך אני השפל נכנס למקום אשר להבת שלהבת מקום שהקב"ה וכל פמלייא של מעלה וכל נשמות הצדיקים נמצאים.

ל"ג בעומר - כיום הכיפורים

כתב רבי יהודה אייבשיץ זצוק"ל: ראוי לכל איש לשוב בתשובה ביום ל"ג בעומר כי זכות רבי שמעון מסייע להבא להיטהר דגם בעולמות העליונים הוי הילולא דרשב"י. **כתב הרמ"ק זיע"א רבו של הא"י הקדוש**: יום הילולא דרשב"י היא עת רצון גדול ושמחה רבה למעלה ומומינים את כל פמלייא של מעלה לשמוח בשמחתו של רשב"י שמעטרים אותו ביום זה בכתרים קדושים. **הגה"ק רבי איצקל מפשייורסק זיע"א כתב בשם האדמו"ר רבי ש"ר שלום מבלעף זיע"א**: שגודל ועוצם קדושת יום ל"ג בעומר הוא כמו יום הכיפורים.

המתקת הדינים - ושמחת התורה

כתב המקובל הרי"א בורג'לית זיע"א: בכל שנה ביום ל"ג בעומר מתעורר בעולם כח ישועה של רשב"י שאמר "יכול אני לפטור את העולם כולו מן הדין" ורבים נושעים ביום זה. **כתב הגה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א**: יום ל"ג בעומר הוא "שמחת התורה" כיון ש"אור הגאולה" של קריעת ים סוף מאיר מחג הפסח עד ל"ג בעומר "והאור הגנוז" הגדול והנפלא של עומד הר סיני - קבלת התורה מתחיל כבר להאיר מלי"ג בעומר שהוא טו"ב - 17 ימים לפני חג השבועות ומרומז דבר זה בתורה שנאמר "ויקרא לו יעקב ג"ל ע"ד" כלומר כשמגיע ג"ל ל"ג בעומר מתחיל ההארה של ע"ד - עזו"ת שזה התורה הקי הנקראת עזו"ת היא נאמנה מחכימת פתי.

רשב"י ומשה רבינו

כתב בספר "שער יששכר" להאדמו"ר מבוטקאטש זיע"א: וראה זה פלא ל"ג בעומר" בנימטיא "משה" ובה היום בכל שנה באותו יום בשבוע שיחול "זי באדר" יחול גם כן באותו יום בשבוע "ל"ג בעומר" וכן ייחול גם כן באותו יום בשבוע יום ד' דחג הסוכות יום האושפיזין של משה רבינו ע"ה.

חופא חולים ופוקד עקרות

כתב האדמו"ר מבראנוב זיע"א: בזכות רשב"י נמשכת הרפואה לעולם ורמז לזה כי תיבת "ורפאתיו" בנימטיא "שמעון בר יוחאי" = 703, ויום הילולת רשב"י חל בל"ג בעומר שהוא תיקון מדת "הוד שבהוד" ובתפילה נרשם מידת "הוד" ב"בורא רפואות". **כתב רבינו לוידיה מברטנורא זצוק"ל**: הרבה עקרות נפקדו וחולים נתרפאו בנדר ונדבה שהתנדבו לציון הרשב"י במירון. סגולה להיפקד בבנים לינדור שהבן שיוולד יקרא "שמעון". וכן שאת "החלאקה" - התגלחת הראשונה בגיל 3 יעשו בציון הקי במירון. וכן לנדב ח"י רוטל משקה לציון הקי במירון ליום ל"ג בעומר.

זכות התה"ק תגן בעדכם ובעד כל עם ישראל אמן ואמן

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע הרינו מודיעים לציבור שמשרדי הרבנות והמועצה הדתית ברח' התלמוד 8

יהיו סגורים לקהל עקב "ל"ג בעומר"

ביום ראשון י"ח אייר תשפ"ד (26.5.24)
למעט קבלת לווית בין השעות 10:00-8:30
לאחר מכן יש לפנות לרב שחר בן חיון 054-4348744
או לרביה זנורי 054-9940061
ונחזר בעזה"י לתת שירות לקהל הרחב החל מיום שני י"ט אייר תשפ"ד (27.5.24)

החשע (שוקי) דמרי
מסגנה המועצה הדתית

פסק הבעש"ט מלשיר והתלמידים השתקו מיד. הם המתינו למוצא פיו.

פני הבעש"ט עטו רצינות מיוחדת והוא פתח: "שלוש שלום לרחוק ולקרוב. אמרו רז"ל, כי במקום שעלי-תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד". בהמשך דבריו השווה הבעש"ט את מעלותיהם של היהודים הפשוטים למעלותיהם של בעלי-תשובה. הכול חשו כי הרוב קרא את מחשבותיהם בשתי הסעודות הראשונות של השבת, והם ראו בדבריו אלה מעין שמץ של ניזה על ההורוי הביקורת שלהם.

כתום פרק הדברים הראשון, פתח הבעש"ט בניגון. הפעם היה זה ניגון דבקות מיוחד ופניו להטו מתוך התעלות-נפש. לפתע פסק הבעש"ט מהשירה. הוא הורה לכל התלמידים שהסבו סביב השולחן להניח איש את זרועותיו על כתפי חבריו היושבים סמוך אליו. כך נוצר מעגל מחובר של כל התלמידים.

הבעש"ט הורה לפצוח שוב בשירה, שנמשכה עוד זמרה. כשפסקה השירה ציווה הבעש"ט על התלמידים לעצום את עיניהם. לאחר שעשו זאת הניח את שתי ידיו על כתפי שני התלמידים שישוב מימיו ומשמאלו וכך הושלם המעגל.

ואז אירע הדבר:

פתאום כאילו עברו התלמידים לעולם אחר. אוזניהם החלו לקלוט ממרחק קולות של שירה ערבה ומתוקה. בעודם מרוכזים בקולות השירה, הלכו אלה והתבהרו יותר ויותר. פתאום לא היה אלה סתם קולות שירה, אלא תחנוני תפילה: "אוי, אב רחום, חניני אלוקים חניני, כי בך חסיה נפשי"; "אוי, ריבונו-של-עולם, אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מווקע שבעתים"; "אוי, אב יקר, גם ציפור מצאה בית ודרור קן לה". היו אלה פסוקי תהילים שנשמעו כבוקעים מנהמת-לב מורתחת.

רעד חלף בגופם של המסובים. בעוד עיניהם עצומות בדבקות החלו דמעות חמות ניגרות על לחייהם. המתיקות של הנמשות המשתפכות בתחנונים אל קונו, עוררה בהם התרגשות עזה וגעועים עמוקים.

לפתע פתח הבעש"ט את עיניו ובת-אחת נפסק החיזיון המופלא. "תלמידי היקרים", פתח הבעש"ט, "הקולות הנפלאים והמרטיטים האלה, אינם אלא קולותיהם של חברים, היושבים בשעה זו בבית המדרש ועוסקים באמירת תהילים. ואם אתם התרגשתם כל-כך, צאו והבינו עד כמה יקרים פסוקים אלה בעיני הקב"ה".

מאז לא הררה עוד התלמידים אחר חיבתו של רבם לתלמידיו הפשוטים, שכפי שנתברר, אינם פשוטים כל-כך...

לעילוי נשמת הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימיו ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח. 077-9155522